

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w VI Liceum Ogólnokształcącym im. Jarosława Dąbrowskiego

***Ponad słowami* klasa 1 część 1**

Temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
ANTYK – O EPOCE					
Fundamenty kultury europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słów: <i>antyk, klasycyzyzm, monoteizm i politeizm, antropocentryzm</i> • wskazuje różnice między politeizmem i monoteizmem • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>imperium rzymskie</i> i odnosi je do właściwego okresu historycznego • podaje datę upadku cesarstwa zachodniorzymskiego i przedstawia znaczenie tego wydarzenia w określaniu ram czasowych epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słów: <i>judaizm, chrześcijaństwo, miasto-państwo, demokracja oraz imperium</i> i używa ich w odpowiednim kontekście • właściwie stosuje w swoich wypowiedziach przymiotnik <i>klasycyzyzm</i> • wykorzystuje pojęcia <i>miasto-państwo</i> i <i>demokracja</i> do opisu form ustrojowych starożytnej Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polegało przełomowe znaczenie wynalazku pisma • podaje etymologię i wyjaśnia sens słowa <i>antropocentryzm</i> w kontekście kultury antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ideę kalokagatii jako ideału człowieczeństwa • wypowiada się na temat fundamentalnej roli starożytności klasycznej w historii kultury europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim był Perykles i odnosi tę postać do złotego wieku w kulturze greckiej • przedstawia znaczenie prawa rzymskiego dla rozwoju późniejszych kodyfikacji prawnych • podaje datę podziału cesarstwa rzymskiego na wschodnie i zachodnie • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>agora</i>
Poglądy filozoficzne starożytnych Greków	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia imiona najważniejszych filozofów starożytnej Grecji: Sokratesa, Platona i Arystotelesa • podaje najważniejsze założenia filozofii stoickiej i epikurejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe założenia filozofii Sokratesa, Platona i Arystotelesa • czyta ze zrozumieniem fragment <i>Uczty</i> Platona i objaśnia platońską metaforę jaskini 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>materializm</i> w odniesieniu do filozofii przyrody • określa sens wyrazu <i>idealizm</i> w kontekście filozofii Platona • wyjaśnia znaczenie słowa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>arche</i> • opisuje zasadę <i>złotego środka</i> w odniesieniu do filozofii Arystotelesa • objaśnia sens słów: <i>cynizm, hedonizm, sofistyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa pochodzenie słów <i>akademia</i> i <i>liceum</i> • przedstawia główne poglądy Heraklita z Efezu

		<ul style="list-style-type: none"> określa etymologię oraz znaczenie słowa <i>filozofia</i> 	<i>cnota</i> i odnosi je do filozofii Sokratesa		
Klasyczne piękno- charakterystyka sztuki antycznej	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela porządku architektoniczne: dorycki, joński i koryncki rozpoznaje najważniejsze zabytki starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje główne cechy sztuki antycznej wymienia rzymskie wynalazki architektoniczne: arkadę oraz kopułę i wskazuje je na przykładach konkretnych zabytków wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>polichromia, fresk, mozaika, kompozycja dzieła, arkada, kariatyda, kolumna, akwedukt, Koloseum, kopuła, łuk triumfalny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie harmonii w sztuce antyku tłumaczy, czym jest kanon objaśnia sens pojęcia <i>mimesis</i> jako kategorii sztuki antycznej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje antyczny ideał piękna dokonuje analizy dzieła sztuki według następujących kryteriów: stosunek do natury, kompozycja, sposób ukazania tematu, kontekst kulturowy i filozoficzny 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat ceramiki antycznej przedstawia najistotniejsze informacje na temat muzyki w antyku rozdziela okresy klasyczny i hellenistyczny w historii sztuki starożytnej Grecji i przyporządkowuje im odpowiednie dzieła
Teatr antyczny	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy rodzajów literackich i definiuje dramat wskazuje podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos wyjaśnia, na czym polegała zasada trzech jedności przytacza tytuły przynajmniej dwóch tragedii Sofoklesa (<i>Król Edyp</i> i <i>Antygona</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela antyczne gatunki dramatyczne: tragedię, komedię i dramat satyrowy opisuje podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos przedstawia budowę dramatu antycznego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia historię narodzin teatru swobodnie posługuje się pojęciami i wyrażeniami: <i>dytyramb, koryfeusz, agon, chór, koturny, maska, deus ex machina, amfiteatr</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę trzech pisarzy – Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa – w rozwoju dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje etymologię słowa <i>tragedia</i> omawia wpływ tragików greckich: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa oraz komediopisarza Arystofanesa na rozwój teatru
ANTYK – TEKSTY Z EPOKI					
Mitologia Greków i Rzymian	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie fragmentu <i>Mitologii</i> Jana Parandowskiego relacjonuje powstanie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>mit</i> na tle wierzeń świata starożytnego odróżnia mit od legendy i 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć <i>sacrum</i> i <i>profanum</i> tłumaczy znaczenie pojęcia <i>antropomorfizm</i> i odnosi je 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>archetyp</i> w kontekście mitu o Orfeuszu 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie mitów o Prometeuszu i Syzyfie określa sens pojęcia <i>archetyp</i>

	<p>świata i bogów według wierzeń Greków</p> <ul style="list-style-type: none"> • streszcza mit o Orfeuszu • wymienia imiona najważniejszych bogów greckich (Zeus, Posejdon, Hades, Hera, Hestia, Demeter, Afrodyta, Apollo, Ares, Atena, Hermes i Hefajstos) 	<p>baśni</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rodzaje mitów: kosmogoniczne, teogoniczne, antropogeniczne oraz genealogiczne i podaje konkretne przykłady każdego z nich • opisuje najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hadesa, Herę, Hestię, Demeter, Afrodytę, Apolla, Aresa, Atenę, Hermesa i Hefajstosa, Artemidę, Uranosa, Gaję, Kronosa, Reę 	<p>do mitów greckich</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje mit o Orfeuszu 		<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym były misteria eleuzyńskie • interpretuje mit o rodzie Labdakidów
<p>U źródeł poezji – liryka grecka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia podział na rodzaje literackie • wymienia nazwy gatunków lirycznych uprawianych w antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicje gatunków lirycznych: pieśni, trenu, anakreontyka, ody, elegii, poezji tyrtejskiej • definiuje patriotyzm w kontekście utworu Tyrtajosa • wymienia twórców starożytnej liryki greckiej: Tyrtajosa, Safonę, Anakreonta 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poezję tyrtejską na przykładzie wiersza Tyrtajosa • interpretuje poezję Anakreonta w odniesieniu do filozofii epikurejskiej • porównuje liryki Tyrtajosa z wierszami Anakreonta • omawia twórczość poetów starożytnej Grecji: Tyrtajosa, Safony, Anakreonta 	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo analizuje i interpretuje wiersze, używając terminologii z zakresu teorii literatury (rodzaj liryki, podmiot liryczny, sytuacja liryczna) i wskazując zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego oraz określając ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje liryki Tyrtajosa, Anakreonta i Safony, odnosząc je do światopoglądu starożytnych Greków • ocenia formę i styl poznanych liryków
<p>Homer – początki eposu Cechy eposu antycznej na przykładzie <i>Iliady</i> Charakterystyka porównawcza Achillesa i Hektora</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę przeczytanego fragmentu <i>Iliady</i> • uzasadnia przynależność eposu do epiki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy eposu homeryckiego • wyjaśnia, na czym polega specyfika porównania homeryckiego i wskazuje odpowiednie przykłady w tekście • tłumaczy znaczenie pojęcia <i>stały epitet</i> i podaje 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje główne wątki <i>Iliady</i> • odróżnia inwokację od apostrofy • omawia na przykładach istotę toposu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i wskazuje cechy stylu podniosłego • charakteryzuje głównych bohaterów <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia imiona drugoplanowych bohaterów <i>Iliady</i>: Andromacha, Priam, Kasandra, Helena, Parys, Laokoon • konfrontuje historię o Laokoonie z rzeźbą <i>Grupa Laokoona</i>

		<p>przykłady takich epitetów z eposu homeryckiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co oznacza wyrażenie <i>koń trojański</i> 			<ul style="list-style-type: none"> • omawia tematykę, toposy i przesłanie <i>Odysei</i> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>homo viator</i>
<p>Teatr antyczny., Dochodzenie do prawdy w <i>Królu Edypie</i> Sofoklesa Życie wasze to cień cienia...”-koncepcja losu ludzkiego w tragedii antycznej. <i>Edyp</i> jako bohater tragiczny. <i>Król Edyp</i> jako <i>tragedia antyczna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza tragedię <i>Król Edyp</i> Sofoklesa 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście elementy budowy dramatu antycznego • omawia zasadę trzech jedności na przykładzie utworu Sofoklesa • charakteryzuje głównego bohatera tragedii • wymienia funkcje chóru w dramacie antycznym, odwołując się do przykładów z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia istotę tragizmu w kontekście treści utworu • na przykładzie działań Edypa określa funkcjonowanie ironii tragicznej • przedstawia, na czym polega wina tragiczna w odniesieniu do losów głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zagadnienie fatum w świecie starożytnych Greków, odnosząc się do treści <i>Króla Edypa</i> • posługuje się pojęciem <i>hybris</i> przy charakteryzowaniu postaci Edypa • objaśnia zagadnienie <i>katharsis</i> jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza mit o rodzie Labdakidów • wyjaśnia na przykładzie <i>Króla Edypa</i>, na czym polega zasada <i>decorum</i>
<p>Horacjanska koncepcja poety i poezji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postać Horacego • określa pochodzenie pojęcia <i>mecenas sztuki</i> w nawiązaniu do biografii Horacego • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>horacjanizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy charakterystyczne pieśni (ód) • rozpoznaje rodzaj liryki omawianego utworu, jego adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej • określa problematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje zasadę <i>decorum</i> i odnosi ją do wybranych utworów literatury starożytnej • sytuuje treść ody w kontekście poznanych filozofii • wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę i interpretację wiersza Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty twórczości Horacego i nawiązania do niej
ANTYK – NAUKA O JĘZYKU					
<p>Sztuka retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>retoryka</i> • wyróżnia argumenty rzeczowe, logiczne i emocjonalne 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje na przykładach różne typy argumentów – rzeczowe, logiczne i emocjonalne • wymienia etapy przygotowania wypowiedzi ustnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słowa <i>perswazja</i> i wskazuje odmiany perswazji: propagandę oraz agitację • realizuje w praktyce etapy przygotowania wypowiedzi ustnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje manipulację językową i najczęstsze chwytów erystyczne • tworzy konspekt dłuższej wypowiedzi ustnej • podczas wypowiedzania się zwraca uwagę na mowę ciała 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i analizuje wypowiedź propagandową
ANTYK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					

Podsumowanie wiadomości na temat kultury antycznej	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza główne tezy fragmentu tekstu Ernsta Hansa Gombricha <i>O sztuce</i> • relacjonuje fragment prozy Tadeusza Borowskiego <i>U nas, w Auschwitzu...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje własne wrażenia wynikające z lektury fragmentu tekstu Tadeusza Borowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • podsumowuje dziedzictwo antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat roli artysty w czasach antyku i obecnie • bierze udział w dyskusji na temat zagrożeń myślenia idealistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze pracę, w której zawiera swój pogląd na temat dziedzictwa antyku
Powtórzenie wiadomości- antyk	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się z twórczości antycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski na tematy związane z twórczością antyczną • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji na tematy związane z antykiem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości antycznej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze związane z twórczością antyku
ANTYK – NAWIĄZANIA					
Ślady antyku w literaturze, sztuce i języku	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wpływy kultury starożytnej w różnych dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy kultury starożytnej obecne w dzisiejszym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znany sobie przykład inspiracji kulturą antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wpływu sztuki starożytnej na twórczość kolejnych epok 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stosunek poszczególnych okresów w historii kultury do dziedzictwa antyku
Inspiracje antyczne w poezji współczesnej	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza mit o Dedalu i Ikarze • czyta ze zrozumieniem fragment tekstu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego <i>Tragiczny koniec mitologii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza mit o Ledzie i Jowiszu • wyjaśnia znaczenie słów <i>demitologizacja</i> i <i>parodia</i> na przykładzie utworu Gałczyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje rzeźbę Igora Mitoraja <i>Ikaro Alato</i> w odniesieniu do kanonu sztuki antycznej oraz mitu o Dedalu i Ikarze 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia współczesne interpretacje mitologii starożytnych Greków i Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy parodię dowolnie wybranego mitu
Safona w poezji współczesnej	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu wiersza Marii Pawlikowskiej Jasnorzewskiej <i>Róże dla Safony</i> • nazywa rodzaj liryki występujący w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje na temat życia, legendy oraz twórczości Safony • określa podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego • omawia sytuację liryczną występującą w utworze Jasnorzewskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega funkcja metafor w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę i interpretację wiersza
Omówienie filmu <i>Troja</i>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fabułę filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje fabułę filmu z treścią mitu trojańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się nazwami gatunków filmowych i przyporządkowuje <i>Troję</i> do 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat scenografii, kostiumów, zdjęć, montażu, reżyserii, 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz Wolfganga Petersena z innymi dziełami

			jednego z nich	gry aktorskiej oraz efektów specjalnych w <i>Troi</i>	filmowymi podejmującymi wątki antyczne
BIBLIA – O EPOCE					
Biblia – wiadomości wstępne	<ul style="list-style-type: none"> określa pochodzenie słowa <i>Biblia</i> prezentuje podział ksiąg biblijnych 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje podziału ksiąg biblijnych na księgi historyczne, dydaktyczne oraz profetyczne i podaje ich przykłady wymienia przekłady Biblii określa, w jakich językach została zapisana Biblia wyjaśnia znaczenie pojęć <i>werset</i> i <i>alegoria</i> 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przekłady Biblii wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>kanon</i>, <i>teologia</i>, <i>symbol</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy świętych ksiąg innych religii
BIBLIA – TEKSTY Z EPOKI					
Księga Rodzaju – dzieje początków świata i ludzkości	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje powstanie świata i człowieka według Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie frazeologizmu <i>zakazany owoc</i> definiuje pojęcia <i>genesis</i> i <i>patriarcha</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (o grzechu pierworodnym) 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wypowiedź na temat wolnej woli w kontekście opowieści o grzechu pierworodnym interpretuje obraz Tycjana <i>Grzech pierworodny</i> i Williama Blake'a <i>Bóg stwarzający wszechświat</i>
Rozważania o cierpieniu – Księga Hioba	<ul style="list-style-type: none"> opowiada historię Hioba 	<ul style="list-style-type: none"> omawia relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei) 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problem cierpienia we współczesnym świecie interpretuje obraz Léona Bonnata w kontekście historii Hioba
Poezja biblijna – Księga Psalmów	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje psalmy do liryki określa rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje psalmy według poznanych kryteriów podaje przykłady paralelizmów 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat związku psalmów z muzyką wskazuje środki stylistyczne zastosowane w psalmach i omawia ich 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia obraz Boga wyłaniającego się z psalmów 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje tłumaczenia psalmów (z Biblii Tysiąclecia, Jana Kochanowskiego i Czesława Miłosza)

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęć <i>psalm</i> i <i>psalterz</i> 		funkcje		
Biblijne oblicza miłości – Pieśń nad Pieśniami	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia przynależność Pieśni nad Pieśniami do liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje relacje między Oblubieńcem a Oblubienicą • wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>miłość zmysłowa</i> w kontekście utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia oddziaływanie Pieśni nad Pieśniami na zmysły, wskazując cytaty z tekstu • odnajduje środki stylistyczne zastosowane w utworze i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat przynależności Pieśni nad Pieśniami do kanonu biblijnego • wypowiada się na temat symbolicznej interpretacji Pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje opis miłości zaprezentowany w Pieśni nad Pieśniami z wybranymi utworami miłosnymi z kręgu popkultury • opisuje postać z obrazu <i>Oblubienica</i> Rossettiego i zestawia ją z literackim pierwowzorem z Biblii
Moralizatorski sens przypowieści biblijnych	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przypowieści na poziomie dosłownym i alegorycznym • tłumaczy znaczenie pojęcia <i>parabola</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata przedstawionego, zwracając uwagę na ich schematyczną konstrukcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcję schematycznej konstrukcji przypowieści i podaje przyczynę braku imion bohaterów • odróżnia przypowieść od <i>exemplum</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia sens posługiwania się formą przypowieści w Biblii • wskazuje na średniowiecznej miniaturze <i>Czterech ewangelistów</i> atrybuty właściwe poszczególnym ewangelistom 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat aktualności wzorców moralnych propagowanych w przypowieściach • podaje przykłady utworów literackich o charakterze parabolicznym
Wizja końca świata w Apokalipsie św. Jana	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza Księgę Apokalipsy na podstawie przeczytanych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje jeźdźców Apokalipsy i charakteryzuje ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera <i>Czterech jeźdźców Apokalipsy</i> • definiuje pojęcie eschatologii 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne cechy stylu Apokalipsy • interpretuje symbole i alegorie znajdujące się w omawianym fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobów obrazowania i wywoływania nastroju grozy w Apokalipsie • porównuje biblijną Apokalipsę z innymi przedstawieniami końca świata 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę porównawczą Apokalipsy i dowolnego dzieła prezentującego koniec świata (literackiego, malarskiego bądź filmowego)
BIBLIA – NAUKA O JĘZYKU					
Style wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia style funkcjonalne obecne w języku polskim i rozpoznaje je w praktyce • wymienia najczęstsze 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy stylów funkcjonalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje stylizację językową • wskazuje wyróżniki stylu biblijnego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice pomiędzy stylem funkcjonalnym a artystycznym • podaje cechy dobrego 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy teksty napisane różnymi stylami funkcjonalnymi

	rodzaje stylizacji językowej			stylu	
BIBLIA – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
Podsumowanie wiadomości na temat Biblii	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje opinie na temat Biblii, zawarte w tekstach Anny Kamieńskiej <i>Książka nad książkami</i> i Anny Świderkówny <i>Rozmowy o Biblii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i komentuje różnice pomiędzy tekstami obu autorek 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie przeczytanych fragmentów formułuje własne sądy na temat Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję o miejscu Biblii w przeszłości i we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat wpływu Biblii na dzieje świata
Powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> przycacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się z Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> rozważa zagadnienia poruszane w przeczytanych fragmentach Biblii i formułuje własne sądy na ich temat oraz wnioski 	<ul style="list-style-type: none"> zabiera głos w dyskusji na tematy związane z Biblią i stosuje odpowiednie argumenty w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z Biblii formułuje i rozwiązuje problemy badawcze związane z Biblią
BIBLIA – NAWIĄZANIA					
38. Śladami Biblii	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje inspiracje biblijne w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia motywy w kulturze współczesnej, wywodzące się z Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przykład dzieła zainspirowanego Biblią 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady inspiracji biblijnych, realizowane w określonych epokach 	<ul style="list-style-type: none"> szczegółowo omawia wybrany przykład współczesnego dzieła sztuki inspirowanego Biblią
Poezja współczesna inspirowana Biblią	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje ze zrozumieniem treść wierszy Zbigniewa Herberta <i>Książka</i> i Anny Achmatowej <i>Żona Lota</i> relacjonuje historie zburzenia Sodomy i Gomory nazywa rodzaj liryki występujący w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> określa adresata i nadawcę wierszy rozpoznaje bohaterów lirycznych wiersza Achmatowej odnajduje nawiązania biblijne w wierszu Herberta 	<ul style="list-style-type: none"> określa stosunek podmiotu lirycznego do Biblii w wierszu Herberta oraz do żony Lota w wierszu Achmatowej 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje oba wiersze 	<ul style="list-style-type: none"> pisze analizę porównawczą obu utworów
Kino o wartościach – <i>Dekalog I</i> Krzysztofa	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swoje odczucia po obejrzeniu filmu 	<ul style="list-style-type: none"> zabiera głos w dyskusji na temat postawy bohatera filmu – Krzysztofa 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat dialogów, narracji i kadrowania w filmie 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje postać graną w filmie przez Artura Barcisia 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wypowiedź na temat innego filmu z cyklu <i>Dekalog</i>

Kieślowskiego			• analizuje rolę przypadku w konstrukcji fabuły	• podejmuje dyskusję o hierarchii wartości we współczesnym świecie	
ŚREDNIOWIECZE – O EPOCE					
Średniowiecze – wprowadzenie do epoki Najstarsze zabytko średniowiecza w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • podaje etymologię nazwy epoki • wymienia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wyjaśnia znaczenie słów <i>teocentryzm</i> i <i>feudalizm</i> • określa fazy średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • porównuje ramy czasowe średniowiecza polskiego i europejskiego • charakteryzuje średniowieczny system szkolny • wyjaśnia, co oznacza sformułowanie <i>Biblia pauperum</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje specyfikę periodyzacji polskiego średniowiecza • omawia, na czym polegał średniowieczny uniwersalizm i teocentryzm 	• interpretuje rolę karnawału	• opisuje wpływ antyku i kultury arabskiej na średniowiecze
Filozofia chrześcijańska	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragment <i>Wyznań</i> św. Augustyna oraz <i>Summary teologicznej</i> św. Tomasza • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>asceza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe założenia obu filozofii • tłumaczy, co oznaczają pojęcia: <i>dualizm</i>, <i>iluminacja</i>, <i>akt</i>, <i>potencja</i>, <i>hierarchia bytów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie <i>Summary teologicznej</i> wyjaśnia pochodzenie hierarchii bytów według św. Tomasza • omawia wpływ idei hierarchii bytów na średniowieczną koncepcję władzy i społeczeństwa 	• przedstawia różnice między filozofią św. Augustyna a filozofią św. Tomasza	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje portret św. Augustyna • objaśnia alegoryczne znaczenie koloru na obrazie Justusa z Gandawy
Sztuka średniowieczna	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza • odróżnia styl romański od gotyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe cechy stylu romańskiego i gotyckiego • podaje przykłady zabytków polskiego i europejskiego średniowiecza • właściwie posługuje się terminami: <i>plaskorzeźba</i>, <i>rzeźba pełnofigurowa</i>, <i>fresk</i>, <i>pieta</i>, <i>ikona</i>, <i>nawa</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i ilustruje przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej • omawia alegorię i podaje jej przykłady • używa we właściwym kontekście terminów: <i>symultanizm</i>, <i>iluminatorstwo</i>, <i>miniatura</i>, <i>chorał</i>, <i>bazylika</i> 	• analizuje średniowieczne dzieło sztuki według następujących kryteriów: symbolika, kolorystyka, kolejność ukazywania postaci, sposób przedstawienia sylwetki ludzkiej, kontekst filozoficzny i historyczny dzieła, kompozycja	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy stylu bizantyjskiego i podaje jego przykłady • wypowiada się na temat muzyki średniowiecznej

		<i>oltarz, prezbiterium, apsyda, katedra, przypora, rozeta, witraż, portal</i>			
ŚREDNIOWIECZE – TEKSTY Z EPOKI					
<i>Bogurodzica</i> – najstarszy polski utwór poetycki Wartości artystyczne <i>Bogurodzicy</i> .	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • wskazuje przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podmiot liryczny oraz adresata utworu • wskazuje archaizmy leksykalne i fleksyjne w <i>Bogurodzicy</i> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>kierlesz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kompozycji utworu • omawia funkcję <i>Bogurodzicy</i> w średniowiecznej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w treści <i>Bogurodzicy</i> motyw <i>deesis</i> i odnosi go do sztuk plastycznych • omawia formę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podobieństwa między motywem <i>deesis</i> w <i>Bogurodzicy</i> a przedstawionym na średniowiecznej ikonie
Ludzki wymiar cierpienia Matki Boskiej w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> • wskazuje przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • wskazuje archaizmy leksykalne i fleksyjne w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Maryję jako matkę • rozpoznaje w wierszu motyw <i>Stabat mater</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obrazy Maryi z <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> i z <i>Bogurodzicy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia obrazy męki Pańskiej przedstawione w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> i na obrazie Matthiasa Grünewalda <i>Ukrzyżowanie</i> • wypowiada się na temat obrazu Żydów w tekście <i>Lamentu świętokrzyskiego</i>
Motyw tańca śmierci w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem <i>Rozmowę Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> • streszcza utwór • wskazuje przykłady archaizmów w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz śmierci przedstawiony w utworze, posługując się przy tym terminem <i>alegoria</i> • wskazuje w tekście archaizmy leksykalne i fleksyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w przeczytanym fragmencie motyw <i>danse macabre</i> • wyjaśnia przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu • wyjaśnia w kontekście utworu znaczenie pojęć <i>memento mori</i> i <i>ars moriendi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie lektury światopogląd ludzi średniowiecza • wypowiada się na temat średniowiecznych wskazań <i>ars moriendi</i> • tłumaczy, czym była w średniowieczu czarna śmierć 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje motyw <i>danse macabre</i> przedstawiony w <i>Rozmowie...</i> i na obrazie Bernta Notkego <i>Taniec śmierci</i>
Średniowieczny ideał ascety – <i>Legenda o św. Aleksym</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem <i>Legendę o św. Aleksym</i> • streszcza żywot św. Aleksego • wskazuje przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje świętego jako ascetę • podaje przykłady archaizmów leksykalnych i fleksyjnych z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w utworze typowe elementy legendy hagiograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat aktualności ascezy oraz sensu takiej drogi do świętości 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje inne przykłady ascezy średniowiecznej • wyjaśnia, jaką rolę odgrywali święci w życiu ludzi średniowiecza
Świętość afirmacyjna – św. Franciszek	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu <i>Pochwała</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje postawy dwóch świętych: św. 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w tekście elementy stylu biblijnego 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje dzieło Giotto • wyjaśnia znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty interpretacyjne

	<p><i>stworzenia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje <i>Pochwałę stworzenia</i> jako hymn 	Franciszka i św. Aleksego	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinię na temat dwóch dróg do świętości – św. Aleksego i św. Franciszka 	pojęcia <i>franciszkanizm</i>	związane z postacią św. Franciszka
Średniowieczna miłość – <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i>	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • streszcza fragment <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • streszcza utwór <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i> • sporządza plan wydarzeń 	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje zasady miłości rycerskiej <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia etos rycerski na przykładzie postaci Tristana 	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia funkcję fantastyki w tekście <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady elementów fantastyki w <i>Dziejach Tristana i Izoldy</i> i określa ich funkcję 	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje specyfikę uczucia łączącego Tristana i Izoldę <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje obyczajowość średniowieczną na podstawie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza historię Abelarda i Heloizy • podaje przykłady dzieł (także współczesnych) opartych na historii podobnej do romansu Tristana i Izoldy • wypowiada się na temat miniatury <i>Tristan i Izolda podczas morskiej podróży</i>
Historiografia polska w średniowieczu	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wzorzec władcy na podstawie charakterystyki Bolesława Chrobrego pióra Galla Anonima • definiuje pojęcie <i>kronika</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia obowiązki króla przedstawione przez kronikarza • podaje przykłady dzieł polskiej historiografii średniowiecznej • definiuje pojęcie <i>historiografia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie <i>Kroniki polskiej</i> wypowiada się na temat stosunków społecznych i obyczajowości w średniowiecznej Polsce • charakteryzuje dzieła polskiej historiografii średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia uwarunkowania historyczne początków piśmiennictwa polskiego • podejmuje dyskusję na temat wizerunku współczesnych władców w mediach 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje mowę pochwalną na cześć wybranej przez siebie osoby
Podróż po zaświatach – <i>Boska Komedia</i> Dantego Alighieri Symbole i ich rola w <i>Boskiej Komедии</i>	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie fragmentów <i>Boskiej Komедии</i> ogólnie omawia budowę piekła, czyśćca i raju <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę zaświatów • wyjaśnia znaczenie słowa <i>prekursor</i> 	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje narratora <i>Boskiej Komедии</i> • wyjaśnia znaczenie tytułu tekstu <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat postaci pojawiających się w utworze • tłumaczy znaczenie pojęć <i>poemat epicki i summa</i> 	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wylicza elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i renesansu <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i ilustruje przykładami elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i dla renesansu 	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobu obrazowania w utworze <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje symbole obecne w dziele Dantego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia fresk <i>Dante i trzy królestwa</i>
ŚREDNIOWIECZE – NAUKA O JĘZYKU					
U źródeł języka	• wymienia dialekty	• rozpoznaje we	• omawia historię	• podaje przyczyny zmian	• sytuuje język polski we

polskiego	polszczyzny • przytacza przykłady zabytków języka polskiego (w tym pierwsze zapisane zdanie)	współczesnym języku niektóre pozostałości staropolskie, np. ślady liczby podwójnej	zapożyczeń • wskazuje przykłady wyrazów z przegłosem polskim, palatalizacją oraz <i>e</i> ruchomym	zachodzących w języku polskim	właściwej grupie języków słowiańskich • wymienia nazwy podstawowych grup języków wywodzących się z języka praindoeuropejskiego oraz języków spoza rodziny indoeuropejskiej
ŚREDNIOWIECZE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
Podsumowanie wiadomości	• relacjonuje opinie na temat średniowiecza, zawarte we fragmentach tekstów Franca Cardiniego <i>Wojownik i rycerz</i> oraz Johana Huizingi <i>Jesień średniowiecza</i>	• wskazuje i komentuje różnice pomiędzy tekstami obu autorów	• formułuje własne sądy na podstawie przeczytanych fragmentów	• podejmuje dyskusję dotyczącą oceny średniowiecza, w której odwołuje się do fragmentów tekstów Cardiniego i Huizingi	• przywołuje szerokie konteksty i nawiązania wywodzące się ze światopoglądu i z twórczości średniowiecza
Powtórzenie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat średniowiecza	• wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się ze średniowiecza	• rozważa zagadnienia poruszane w przeczytanych tekstach średniowiecznych i formułuje własne sądy na ich temat oraz wnioski	• zabiera głos w dyskusji na tematy związane ze światopoglądem oraz twórczością średniowiecza i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	• wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się ze światopoglądu i z twórczości średniowiecza • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze związane z epoką średniowiecza
ŚREDNIOWIECZE – NAWIĄZANIA					
Śladami średniowiecza	• rozpoznaje inspiracje sztuką średniowiecza	• wymienia elementy kultury średniowiecza obecne w dzisiejszym świecie	• omawia wpływy kultury średniowiecznej w różnych dziełach sztuki	• analizuje wybrany przykład inspiracji kulturą średniowiecza	• podaje przykłady wpływów sztuki średniowiecznej na twórczość kolejnych epok • omawia stosunek poszczególnych okresów w historii kultury do dziedzictwa średniowiecza
Poetycki komentarz do ascezy	• rozpoznaje kontekst literacki wiersza	• określa typ liryki występujący w utworze, a	• porównuje legendę średniowieczną z poetyckim	• omawia kontekst kulturowy wykorzystany w	• pisze analizę i interpretację wiersza

	Kazimiery Iłakowiczówny <i>Opowieść małżonki św. Aleksego</i>	także wskazuje podmiot liryczny i adresata wiersza	komentarzem współczesnej poetki	wierszu	
Współczesne inspiracje średniowieczem	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fragment tekstu Andrzeja Sapkowskiego <i>Miecz przeznaczenia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia motywy średniowieczne, którymi posłużył się autor <i>Mieczy przeznaczenia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w tekście elementy stylizowane na polszczyznę średniowieczną 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w dziele Zdzisława Beksińskiego nawiązania do wieków średnich oraz elementy charakterystyczne dla sposobu obrazowania malarza 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje obraz Zdzisława Beksińskiego • porównuje dzieło Beksińskiego z animacją Tomasza Bagińskiego <i>Katedra</i>
				<ul style="list-style-type: none"> • analizuje środki tworzące w filmie klimat średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat walorów artystycznych i poznawczych filmu

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – Ponad słowami klasa 1 część 2

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
RENEZANS – O EPOCE					
U progu czasów nowożytnych Analiza wpływu antyku na epokę renesansu	<ul style="list-style-type: none"> określa, na kiedy datowany jest początek renesansu w Europie podaje umowną datę początku renesansu w Polsce wyjaśnia znaczenie i pochodzenie nazwy epoki tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>reformacja</i> i opisuje rolę Marcina Lutra dostrzega związki pomiędzy odrodzeniem a antykiem 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, na czym polegała reformacja i jakie były jej przyczyny opisuje przemiany kulturowe, które stały się podwalinami nowej epoki podaje przykłady związków pomiędzy renesansem a antykiem wymienia wyznania protestanckie wyjaśnia znaczenie pojęć <i>humanizm</i> i <i>antropocentryzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia społeczne uwarunkowania narodzin epoki odrodzenia charakteryzuje rolę wydarzeń wyznaczających początek renesansu w kształtowaniu nowej epoki wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>ad fontes</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ antyku na narodziny nowej epoki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie było podłoże różnicy pomiędzy periodyzacją renesansu w Europie i w Polsce omawia wpływ teorii heliocentrycznej Mikołaja Kopernika, wynalezienia druku i upadku Konstantynopola na kształtowanie się renesansu
Filozofia renesansu	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwiska czołowych filozofów i myślicieli epoki odrodzenia streszcza fragment <i>Pochwały głupoty</i> Erazma z Rotterdamu przedstawia główny temat <i>Księcia</i> Niccolò Machiavellego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia najważniejsze założenia filozofii Erazma z Rotterdamu opisuje ogólne tendencje filozoficzne odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> wyczerpująco przedstawia problematykę fragmentów <i>Pochwały głupoty</i> i <i>Księcia</i> w kontekście fragmentów tekstów Machiavellego i Erazma z Rotterdamu wyjaśnia znaczenie terminów <i>machiawelizm</i> i <i>tolerancja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat poglądów Erazma z Rotterdamu i Machiavellego 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia wpływ filozofii Platona na myśl renesansową wypowiada się na temat gatunku zapoczątkowanego przez Michela de Montaigne’a podjmuje dyskusję na temat etyki w kontekście dzieła Niccolò Machiavellego
Sztuka renesansu	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje dzieła sztuki renesansowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne stylu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje renesansowe dzieło sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje twórczość renesansowych artystów

	<ul style="list-style-type: none"> ogólnie wypowiada się na temat najważniejszych artystów odrodzenia (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli) 	renesansowego i objaśnia je na przykładach <ul style="list-style-type: none"> prezentuje dzieła polskiego renesansu wyjaśnia znaczenie terminów: <i>akt, portret, perspektywa, scenka rodzajowa, krąganki, miasto idealne, sfumato</i> 	tematy sztuki renesansowej <ul style="list-style-type: none"> omawia twórczość najważniejszych artystów odrodzenia (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli) 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wpływ antyku na sztukę odrodzenia 	północnych <ul style="list-style-type: none"> analizuje i ocenia dzieła renesansowe wypowiada się na temat muzyki XVI-wiecznej
RENEANS – TEKSTY Z EPOKI					
Poezja religijna Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem <i>Pieśń XXV z Ksiąg wtórych</i> Kochanowskiego określa rodzaj liryki występujący w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego pieśni określa gatunek utworu i wskazuje na jego pochodzenie 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wiersz wyjaśnia, na czym polega renesansowy charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje kreację Boga w pieśni z Jego obrazem w utworach średniowiecznych rozpoznaje rodzaj wersyfikacji zastosowany w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie indywidualnych poszukiwań wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>Deus artifex</i> i odnosi je do utworu Jana Kochanowskiego konfrontuje wiersz Jana Kochanowskiego z obrazem Pietera Bruegla <i>Żniwa</i> i formułuje wnioski
Świat myśli Jana Kochanowskiego utrwalony w <i>Pieśniach</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem podane pieśni wskazuje elementy światopoglądu renesansowego w utworach Kochanowskiego definiuje pieśń jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wierszy charakteryzuje światopogląd poety wyjaśnia znaczenie terminów: <i>horacjanizm, cnota, fortuna, stoicyzm, epikureizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje wątki horacjańskie w pieśniach Jana Kochanowskiego analizuje wiersze pod kątem obecności elementów stoicyzmu i epikureizmu 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy i interpretacji utworów wskazuje w pieśniach cechy wiersza sylabicznego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje <i>Pieśń XXIV z Ksiąg wtórych</i> z wierszami Horacego konfrontuje pieśni Jana Kochanowskiego z obrazem Tycjana <i>Trzy okresy życia</i>
Liryka obywatelska Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem fragmenty <i>Pieśni o spustoszeniu Podola</i> i <i>Pieśń XIV z Ksiąg wtórych</i> określa rodzaj liryki, podmiot liryczny i adresata lirycznego utworów 	<ul style="list-style-type: none"> określa historyczne tło powstania <i>Pieśni o spustoszeniu Podola</i> wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi tematykę pieśni do światopoglądu renesansowego dokonuje analizy i interpretacji wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście utworu Jana Kochanowskiego wypowiada się na temat roli osób sprawujących władzę podaje cechy wiersza sylabicznego 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje szerokie konteksty interpretacyjne utworów Kochanowskiego oraz nawiązania do nich
Renesansowy obraz	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi tematykę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi mit arkadyjski do

arkadii	fragment <i>Pieśni świętojańskiej o sobótce</i> • określa rodzaj liryki i wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego	wiersza i odnosi go do tradycji literackiej • w kontekście utworu wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sielanka, arkadia, literatura pastoralna, folklor, idylla</i>	toposy renesansowe • wskazuje w utworze środki stylistyczne i określa ich funkcję	do obyczajowości ziemiańskiej XVI w. • podejmuje dyskusję na temat realiów życia wiejskiego oraz wizji poetyckiej wsi	zjawisk współczesnej kultury • konfrontuje wiersz Jana Kochanowskiego z obrazem Giorgionego <i>Burza</i>
<i>Fraszki</i> – poezja dnia codziennego	• rozpoznaje w czytanych fraszkach tematykę autobiograficzną, refleksyjno-filozoficzną i obyczajową	• na podstawie poznanych utworów charakteryzuje fraszkę jako gatunek literacki • wskazuje we fraszkach elementy światopoglądu i obyczajowości renesansowej	• odnajduje we fraszkach konteksty antyczne i biblijne	• analizuje fraszki pod kątem renesansowego obrazu człowieka	• omawia topos świata jako teatru • konfrontuje wybraną fraszkę z obrazem Giuseppe Arcimbolda <i>Jesień</i>
<i>Żaden ojciec podobno barziej nie miłował / Dziecięcica – Treny</i> Jana Kochanowskiego Humanizm tragiczny wybranych <i>Trenów</i>	• odnosi <i>Treny</i> do biografii Jana Kochanowskiego • czyta ze zrozumieniem wskazane utwory • definiuje tren jako gatunek	• wskazuje elementy filozofii stoickiej w <i>Trenach</i> • rozpoznaje w <i>Trenie IX</i> pozorny panegiryk • odnajduje w <i>Trenie XIX</i> informacje świadczące o odbudowie światopoglądu poety • wyjaśnia znaczenie określeń <i>poezja funeralna</i> i <i>liryka żałobna</i>	• analizuje i interpretuje wskazane treny • przedstawia kryzys światopoglądowy poety na podstawie trenów: IX, X i XI	• wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w <i>Trenach</i> • wyjaśnia, na czym polegała innowacyjność <i>Trenów</i> Kochanowskiego	• na podstawie cyklu <i>Trenów</i> omawia kompozycję epicedium
Tłumaczenie wierne czy piękne – o <i>Psalterzu Dawidów</i> Jana Kochanowskiego	• czyta ze zrozumieniem psalmy w tłumaczeniu Jana Kochanowskiego • definiuje psalm jako gatunek	• odnosi <i>Psalterz Dawidów</i> do tradycji biblijnej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>translatoryka, humanizm chrześcijański, poeta doctus</i>	• wypowiada się na temat specyfiki przekładu • porównuje Psalm 130 w przekładzie Jana Kochanowskiego z wersją utworu z Biblii Tysiąclecia	• zestawia Psalm 130 w przekładzie Jana Kochanowskiego z pieśnią <i>Czego chcesz od nas, Panie</i> i wypowiada się na temat spójności światopoglądowej poety • podejmuje dyskusję na temat granic wolności tłumacza	• odnosi Psalm 130 w tłumaczeniu Jana Kochanowskiego do analogicznych zjawisk w kulturze

Podsumowanie wiadomości na temat Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze wydarzenia z biografii Jana Kochanowskiego • podaje tytuły omówionych utworów Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrane wiersze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie twórczości Jana Kochanowskiego w rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat światopoglądu Jana Kochanowskiego w kontekście jego biografii i twórczości
<i>Kazania sejmowe</i> Piotra Skargi	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza argumentację zaprezentowaną przez Piotra Skargę • wyjaśnia znaczenie terminu <i>retoryka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • nakreśla kontekst historyczny <i>Kazań sejmowych</i> • odnajduje w tekście wątki biblijne • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>anarchia szlachecka, złota wolność, tolerancja religijna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w utworze środki retoryczne • charakteryzuje stylizację proroczej groźby w <i>Kazaniach sejmowych</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat aktualności <i>Kazań sejmowych</i> we współczesnej Polsce • konfrontuje treść obrazu Jana Matejki <i>Kazanie Skargi</i> z realiami historycznymi i formułuje wnioski na temat ideologicznej funkcji obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje obraz Jana Matejki <i>Kazanie Skargi</i>
<i>Sonety do Laury</i> Francesca Petrarcki	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem wskazane utwory • określa rodzaj liryki zastosowany w wierszach • definiuje sonet jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> • określa podmiot liryczny, adresata lirycznego oraz sytuację liryczną w wierszach • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazuje w podanych utworach cechy gatunkowe sonetu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wiersz • opisuje uczucia podmiotu lirycznego • wskazuje w utworach przykłady idealizacji kobiety 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie poznanych utworów charakteryzuje zjawisko petrarkizmu • podejmuje dyskusję na temat wpływu twórczości Francesca Petrarcki na skonwencjonalizowanie poezji miłosnej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje dwa sposoby obrazowania piękna kobiecego na przykładzie obrazów Giorgionego <i>Śpiąca Wenus</i> i Domenica Ghirlandaia <i>Portret Giovanny Tornabuoni</i>
<i>Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy</i> Miguela de Cervantesa Saavedry	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza dzieło Cervantesa • wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>walka z wiatrakami</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy gatunkowe romansu rycerskiego i ilustruje je przykładami z literatury średniowiecznej • charakteryzuje na podstawie tekstu głównych bohaterów powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia istotę parodii i podaje odpowiednie przykłady • analizuje utwór Cervantesa pod kątem parodii romansu rycerskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpatruje charaktery głównych bohaterów powieści jako odbicie dwoistej natury ludzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> • konfrontuje poznany tekst z obrazem Honoré Daumiera <i>Don Kichot</i> • tworzy parodię dowolnego dzieła literackiego
<i>Makbet</i> Williama Szekspira-	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza dramat <i>Makbet</i> • wymienia tytuły 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zarys biografii Williama 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie określenia <i>kwestia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny ponadczasowej aktualności 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza <i>Hamleta</i> Williama Szekspira

rozpoznanie dramatu Kim są bohaterowie utworu Szekspira? - portrety psychologiczne Makbeta i Lady Makbet -	najważniejszych dzieł Williama Szekspira	Szekspira • omawia cechy charakterystyczne teatru elżbietańskiego • porównuje dramat szekspirowski z dramatem antycznym • charakteryzuje głównych bohaterów tragedii • wskazuje przyczyny ostatecznej klęski Makbeta	<i>szekspirowska</i> • analizuje pod względem psychologicznym motywację działań głównych bohaterów dramatu • określa rolę czarownic w budowaniu napięcia w sztuce • wskazuje elementy świata irracjonalnego i opisuje ich znaczenie • omawia funkcję elementów humorystycznych w <i>Makbecie</i>	dzieł Szekspira • wymienia przykłady adaptacji dzieł Szekspira • definiuje tragizm w utworze	• omawia wybraną adaptację <i>Makbeta</i> bądź <i>Hamleta</i> i konfrontuje ją z tekstem dramatu
RENESANS – NAUKA O JĘZYKU					
Styl artystyczny	• wymienia cechy charakterystyczne stylu renesansowego	• wyjaśnia różnicę pomiędzy stylem artystycznym a stylami funkcjonalnymi	• prezentuje na przykładach cechy stylu renesansowego • wskazuje przykłady parodii, trawestacji i pastiszu	• rozpoznaje wiersz sylabiczny i określa jego cechy	• wskazuje chwyt retoryczne w przykładowych tekstach publicystycznych z okresu odrodzenia oraz współczesnych • analizuje problem oryginalności dzieła literackiego w kontekście konwencji stylistycznej
RENESANS – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
Podsumowanie wiadomości na temat kultury renesansu	• relacjonuje opinie o epoce zawarte we fragmentach tekstów <i>Renesans</i> Jerzego Ziomka oraz <i>Czy diabeł może być zbawiony i 27 innych kazań</i> Leszka Kołakowskiego	• w kontekście fragmentu książki Jerzego Ziomka porównuje możliwości, jakie stwarzał ludziom renesans, z epoką poprzednią	• wypowiada się na temat związków kultury narodowej z europejską	• podejmuje dyskusję na temat renesansu w kontekście fragmentu książki Leszka Kołakowskiego	• formułuje własną opinię dotyczącą stereotypów w postrzeganiu renesansu
RENESANS – NAWIĄZANIA					
BAROK – O EPOCE					

Barok – wiadomości wstępne	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia etymologię nazwy <i>barok</i> • określa ramy czasowe epoki • podaje daty początku i końca baroku w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe różnice pomiędzy renesansem a barokiem • wyjaśnia, dlaczego XVI w. nazywa się czasem wojen • tłumaczy znaczenie terminów <i>monarchia absolutna</i> i <i>kontrreformacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego • charakteryzuje specyfikę polskiego baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat życia codziennego w baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ soboru trydenckiego na kształt epoki • podaje przykłady teatralizacji życia w baroku • charakteryzuje tło historyczne epoki
Człowiek wobec nieskończoności – filozofia czasów baroku	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fragmenty traktatów Kartezjusza: <i>Medytacji o pierwszej filozofii</i> i <i>Rozprawy o metodzie</i> • relacjonuje fragment <i>Myśli</i> Pascala 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podstawowe założenia filozofii Kartezjańskiej • wymienia najważniejsze elementy filozofii Blaise'a Pascala 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia sens stwierdzenia <i>Myślę, więc jestem</i> • tłumaczy znaczenie sformułowania <i>zakład Pascala</i> • wyjaśnia, jak rozumie określenie <i>trzcina myśląca</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska przedstawicieli spirytualizmu, naturalizmu i panteizmu oraz charakteryzuje ich poglądy • formułuje swoją opinię na temat myśli barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia charakterystykę głównych nurtów myśli barokowej, korzystając z różnych źródeł informacji
Sztuka baroku	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje cechy stylu barokowego na podstawie wskazanych dzieł • wymienia nazwiska najważniejszych twórców okresu baroku • podaje najistotniejsze cechy stylu barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia twórczość przedstawicieli sztuki barokowej • charakteryzuje malarstwo barokowe, posługując się przykładami dzieł • na przykładzie wybranej budowli przedstawia cechy architektury barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia założenia światopoglądowe sztuki baroku • charakteryzuje operę jako zjawisko typowe dla baroku • wyjaśnia, czym był teatr dworski 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polegało znaczenie Kościoła jako mecenas sztuki • dokonuje analizy rzeźby barokowej według wskazanych kryteriów • opisuje działalność szkolnego teatru jezuitów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wybrane dzieło sztuki barokowej
BAROK – TEKSTY Z EPOKI					
Poezja metafizyczna Mikołaja Sępa Szarzyńskiego	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem wiersze poety • omawia przynależność Mikołaja Sępa Szarzyńskiego do dwóch epok: renesansu z uwagi na lata życia i baroku ze względu na prekursorską 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje cechy poezji metafizycznej w utworach Sępa Szarzyńskiego • wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego i określa sytuację liryczną we wskazanych wierszach 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w analizowanych sonetach • dokonuje analizy stylistycznej i interpretacji wierszy Sępa Szarzyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz Boga zawarty w utworach Sępa Szarzyńskiego z obrazem Boga w <i>Hymnie</i> Jana Kochanowskiego • podejmuje dyskusję na temat aktualności poezji Sępa Szarzyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pogląd poety na temat sensu istnienia na podstawie wskazanych sonetów • konfrontuje sonety Sępa Szarzyńskiego z obrazem Juana de Valdésa Leala <i>In ictu oculi</i>

	twórczość				
Motywy wanitatywne w poezji Daniela Naborowskiego	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w wierszu <i>Krótkość żywota</i> cechy literatury metafizycznej odnajduje w wierszu <i>Na oczy królowny angielskiej</i> i omawia cechy literatury dworskiej 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje wiersz <i>Krótkość żywota</i> jako traktat z tezą i potwierdzającą ją argumentacją 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje wiersze <i>Krótkość żywota</i> oraz <i>Na oczy królowny angielskiej</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie paradoksów kończących wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje obraz Georges'a de La Toura <i>Maria Magdalena</i>
Poezja dworska Jana Andrzeja Morsztyna	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wiersza <i>Do trupa</i> definiuje sonet jako gatunek przytacza definicję paradoksu i podaje odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istotę konceptu w wierszach <i>O swej pannie</i> i <i>Do trupa</i> odnajduje elementy sensualizmu w omawianych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wiersze Jana Andrzeja Morsztyna definiuje marinizm po omówieniu twórczości Jana Andrzeja Morsztyna 	<ul style="list-style-type: none"> omawia koncept stanowiący oś konstrukcyjną utworu <i>O swej pannie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście barokowego ujęcia tematu śmierci porównuje wiersz <i>Do trupa</i> z rzeźbą Berniniego <i>Śmierć błogosławionej Ludwiki Albertoni</i>
Wacław Potocki- pozytywny obraz sarmaty	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazane fragmenty <i>Zbytków polskich</i> wyjaśnia znaczenie terminu <i>sarmatyzm</i> na podstawie tekstu omawia zamiłowanie XVII-wiecznej szlachty i duchowieństwa do życia ponad stan 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje we fragmencie <i>Zbytków polskich</i> elementy nurtu sarmackiego przedstawia obraz społeczeństwa wyłaniający się z podanego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza fakty na temat wojen polsko-szwedzkich w XVII w. 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy analizę formalną tekstu i przedstawia funkcję użytych w nim środków językowych podjmuje dyskusję na temat społeczeństwa polskiego w kontekście utworu Wacława Potockiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ przymusowej konwersji na życie i twórczość Wacława Potockiego
Sarmaty portret własny – <i>Pamiętniki</i> Jana Chryzostoma Paska	<ul style="list-style-type: none"> definiuje sarmatyzm oraz wymienia jego wady i zalety przytacza najważniejsze fakty z biografii pisarza 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia biografię Paska i wskazuje w niej fakty typowe dla Sarmaty na podstawie utworu definiuje pamiętnik 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście <i>Pamiętników</i> elementy mentalności sarmackiej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje styl i język <i>Pamiętników</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat elementów mentalności sarmackiej u współczesnych Polaków
BAROK – NAUKA O JĘZYKU					
Środki wyrazu artystycznego i ich funkcje	<ul style="list-style-type: none"> wymienia środki wyrazu artystycznego właściwe dla stylu barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje środki artystycznego wyrazu oraz określa ich funkcję w dziele literackim 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi termin <i>makaronizm</i> do współczesnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat wpływu stylu barokowego na treść utworów 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje na podstawie wybranych utworów style renesansowy i barokowy

		<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje na przykładach cechy stylu barokowego 			
BAROK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
Podsumowanie wiadomości na temat baroku	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje opinie na temat baroku zawarte we fragmentach książek <i>Dzieje literatury polskiej</i> Juliana Krzyżanowskiego i <i>Helikon sarmacki</i> Andrzeja Vincenza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia rodzimości w piśmiennictwie barokowym 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat demokratycznego charakteru piśmiennictwa barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję dotyczącą nieobecności literatury barokowej w świadomości społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w literaturze i sztuce barokowej elementy ponadczasowe
BAROK – NAWIĄZANIA					
Śladami baroku	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje inspiracje barokowe w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady motywów w kulturze współczesnej wywodzących się z baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunek do baroku na przestrzeni epok 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje przykład dzieła zainspirowanego sztuką barokową 	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo omawia wybrany przykład współczesnego dzieła inspirowanego sztuką barokową
OŚWIECENIE – O EPOCE					
Oświecenie epoki rozumu- wprowadzenie. Idee oświeceniowe w Polsce.	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia etymologię nazwy epoki • podaje daty graniczne oświecenia w Europie • przedstawia periodyzację polskiego oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje światopogląd ludzi oświecenia • wymienia osiągnięcia oświecenia w dziedzinie nauki • podaje nazwy instytucji powstałych w czasach stanisławowskich 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przemiany społeczne doby oświecenia • charakteryzuje specyfikę polskiego oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje wpływ idei oświeceniowych na życie codzienne • analizuje rolę czasopiśmiennictwa w oświeceniu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przemiany światopoglądowe, które ukształtowały epokę
Główne nurty epoki Oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na przykładach cechy stylu klasycystycznego w architekturze, malarstwie i rzeźbie • na podstawie wybranych dzieł omawia cechy rokoka 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy stylu klasycystycznego i rokokowego • omawia rolę teatru w oświeceniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze dzieła czołowych twórców klasycyzmu europejskiego • opisuje specyfikę rokokowych przedmiotów użytku codziennego i wystroju wnętrz • charakteryzuje rolę komedii w teatrze oświeceniowym 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje dzieło klasycystyczne według wskazanych kryteriów • wyjaśnia, w jaki sposób sztuka oświecenia odzwierciedlała najważniejsze idee epoki • określa rolę Teatru Narodowego w rozwoju polskiego oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat muzyki okresu oświecenia • prezentuje treść i problematykę wybranej komedii klasycystycznej
OŚWIECENIE – TEKSTY Z EPOKI					

Bajki Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy gatunkowe bajki i przytacza odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i wyjaśnia morał w bajkach <i>Jagnię i wilcy</i>, <i>Wilk i owce</i> oraz <i>Lew pokorny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa pochodzenie gatunku bajki odnosi sens bajki <i>Wilk i owce</i> do sytuacji z życia codziennego formułuje morał bajki <i>Podróżny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje bajkę <i>Lew pokorny</i> w kontekście wiedzy na temat natury ludzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia ogólny obraz człowieka wyłaniający się z bajek Ignacego Krasickiego i komentuje go w odniesieniu do znanej mu rzeczywistości
<i>Świat poprawiać – zuchwałe rzemiosło</i> – satyra Ignacego Krasickiego Rzeczywistość oświeceniowa w krzywym zwierciadle satyr- analiza i interpretacja	<ul style="list-style-type: none"> definiuje satyrę jako gatunek relacjonuje treść <i>Żony modnej</i> Ignacego Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje głównych bohaterów satyry wymienia wady ganione przez autora <i>Żony modnej</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy utworu, które świadczą o jego przynależności do klasycyzmu porównuje bajkę i satyrę omawia kompozycję satyry 	<ul style="list-style-type: none"> rozpatruje satyrę w kontekście ówczesnej obyczajowości wskazuje sposoby osiągnięcia efektu komicznego w satyrze 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście satyry omawia wzorce obyczajowe obecne we współczesnym świecie
<i>Śmiejmy się z głupich, choć i przewielebnych</i> – <i>Monachomachia</i> Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje poemat heroikomiczny jako gatunek streszcza wskazany fragment <i>Monachomachii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pochodzenie poematu heroikomicznego wskazuje w tekście <i>Monachomachii</i> cechy gatunkowe poematu heroikomicznego odnajduje w utworze ogólną refleksję i ją komentuje 	<ul style="list-style-type: none"> rozpatruje fragmenty <i>Monachomachii</i> w kontekście swojej wiedzy na temat funkcjonowania zakonów w XVIII w. wskazuje w tekście przykłady zabiegów językowych mających wywołać efekt komiczny opisuje rolę humoru w <i>Monachomachii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposób ukazania mnichów w poemacie w kontekście fragmentów <i>Monachomachii</i> podejmuje dyskusję na temat funkcji śmiechu w życiu społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje fragment <i>Monachomachii</i> z eposem homeryckim i wskazuje sparodiowane elementy przedstawia w satyryczny sposób wybrany fragment życia społecznego
Podsumowanie wiadomości na temat Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy gatunków uprawianych przez Krasickiego i podaje przykładowe tytuły utworów 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje najważniejsze wydarzenia z biografii poety podaje tytuł pierwszej polskiej powieści 	<ul style="list-style-type: none"> wylicza powracające w twórczości Krasickiego tematy i motywy oraz przytacza tytuły konkretnych dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę „księcia poetów” w rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę powieści <i>Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki</i>
Sentymentalna twórczość Franciszka Karpińskiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje sielankę jako gatunek streszcza wskazane fragmenty utworu <i>Laura i</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w świecie przedstawionym utworu elementy o charakterze konwencjonalnym 	<ul style="list-style-type: none"> określa pochodzenie sielanki i podaje nazwiska twórców tego gatunku 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza poglądy Jeana-Jacquesa Rousseau i opisuje ich wpływ na rozwój sentymentalizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły innych utworów Franciszka Karpińskiego porównuje świat

	<i>Filon</i>			• wyjaśnia, dlaczego sielanki sentymentalne śmieszą dzisiejszego czytelnika	sielankowej arkadii do utopii
OŚWIECENIE – NAUKA O JEZYKU					
OŚWIECENIE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
Podsumowanie wiadomości	• przytacza opinie zawarte we fragmentach tekstów <i>Wynalezienie wolności 1700–1789</i> Jeana Starobinskiego i <i>Mroczne dziedzictwo oświecenia</i> Pawła Lisickiego	• formułuje własną opinię dotyczącą tez zawartych w przeczytanych tekstach • wypowiada się na temat dążeń wolnościowych w XVIII w.	• podejmuje dyskusję na temat spuścizny myślowej oświecenia	• w kontekście fragmentu tekstu Pawła Lisickiego zabiera głos w kwestii manipulowania opinią publiczną w oświeceniu i czasach współczesnych	• podejmuje polemikę z tekstem Pawła Lisickiego
Powtórzenie wiadomości	• przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat dorobku oświecenia	• wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej	• formułuje wnioski na tematy związane z twórczością oświeceniową • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa oświecenia	• uczestniczy w dyskusji na tematy związane z oświeceniem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	• wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa oświeceniowego
OŚWIECENIE – NAWIĄZANIA					
Śladami oświecenia	• wymienia instytucje powstałe w epoce oświecenia mające swoje współczesne odpowiedniki	• wskazuje elementy klasycyzmu w kulturze współczesnej	• omawia wpływy światopoglądu oświeceniowego na człowieka XXI w.	• analizuje wybrany przykład inspiracji kulturą oświecenia	• podaje konkretne przykłady wpływu sztuki klasycystycznej i sentymentalnej na twórczość późniejszych epok • omawia zmianę światopoglądową, jaka zaszła w epoce oświecenia